

СПРАВА «КОРНИЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF KORNIYCHUK v. UKRAINE)

(Заява № 10042/11)

Стислий виклад рішення від 30 січня 2018 року

22 грудня 2010 року Генеральною прокуратурою України було порушено кримінальну справу щодо заявника у зв'язку із перевищенням службових повноважень, що спричинило тяжкі наслідки. Пізніше того ж дня слідчий по телефону викликав заявника на допит заявник у вечері з'явився до слідчого та після допиту його було затримано. Заявник стверджував, що його затримання було незаконним та, що він не збирався перешкоджати встановленню істини у справі.

23 грудня 2010 року заявнику було офіційно пред'явлено обвинувачення у вчиненні злочину. 24 грудня 2010 року заявник подав до суду скаргу щодо його затримання. Він стверджував, що слідчий не навів жодних фактичних обставин в обґрунтування його затримання та, що він з'явився до слідчого після його першого виклику, незважаючи на те, що у той день його дружина перебувала у лікарні, народжуючи дитину.

Того ж дня слідчий звернувся до Печерського районного суду м. Києва (далі – суд) із поданням про застосування до заявника запобіжного заходу у вигляді взяття під варту. Суд встановив, що матеріали кримінальної справи не містили достатньої інформації щодо заявника для прийняття рішення за поданням слідчого, відповідно, суд продовжив затримання заявника до десяти діб у якості тимчасового запобіжного заходу. 30 грудня 2010 року суд задовольнив подання слідчого та постановив застосувати до заявника запобіжний захід у вигляді взяття під варту.

2 січня 2011 року заявник подав апеляційну скаргу. Він наводив свої попередні аргументи щодо стверджуваної неправомірності його затримання слідчим. Крім того, він скаржився, що Печерський суд не обґрунтував застосування у його справі найбільш суворого запобіжного заходу з усіх можливих. 13 січня 2011 року апеляційний суд повністю залишив апеляційну скаргу заявника без задоволення.

31 січня 2011 року заявнику було пред'явлено додаткове обвинувачення у службовому підробленні документів. У той же день досудове слідство було оголошено закінченим. 10 лютого 2011 року суд продовжив строк тримання заявника під вартою до трьох місяців, встановивши, що підстав для зміни обраного йому запобіжного заходу на більш м'який не було.

15 лютого 2011 року слідчим було звільнено заявника під підписку про невиїзд. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився, що його затримання 22 грудня 2010 року було незаконним та свавільним, а подальше тримання під вартою на підставі протоколу слідчого від 24 грудня 2010 року суперечило гарантіям пункту 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція). Крім того, за пунктом 3 статті 5 Конвенції заявник скаржився, що національні суди не навели відповідних та достатніх підстав в обґрунтування його досудового тримання під вартою у період з 30 грудня 2010 року до 15 лютого 2011 року.

Розглянувши скарги заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції, Європейський суд вказав, що слідчий обґрунтував затримання заявника загальним посиланням на положення Кримінально-процесуального кодексу України. Також Європейський суд вказав на відсутність підстав вважати, що загальна вимога щодо отримання попереднього дозволу суду на затримання не могла або не мала бути дотримана. З огляду на це Європейський суд дійшов висновку, що позбавлення заявника свободи з 22 до 24 грудня 2010 року без постанови суду суперечило вимогам національного законодавства та було несумісним з вимогами цієї статті Конвенції.

Крім цього, Європейський суд вказав, що коли заявника було доставлено до суду, його затримання було продовжено до 10 днів без застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту. Підстави для такого продовження, наведені судом, були неточними і не вбачається, що існували будь-які інші вагомі підстави для продовження затримання заявника.

Щодо скарги заявника за пунктом 3 статті 5 Конвенції Європейський суд зазначив, що тримання його під вартою тривало п'ятдесят чотири дні. Мотивування суду щодо затримання заявника Європейський суд визнав необґрунтованим з низки причин. Крім того, національні суди не розглядали можливості застосування до заявника будь-якого альтернативного, менш обтяжливого запобіжного заходу. З огляду на це, а також на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

Заявник також скаржився за пунктами 2 та 4 статті 5 Конвенції. Проте з огляду на викладені висновки щодо порушення пунктів 1 та 3 статті 5 Конвенції Європейський суд дійшов висновку, що немає необхідності розглядати чи є у цій справі прийнятними інші скарги за статтею 5 Конвенції та чи було порушення цього положення.

Скаргу заявника за статтею 18 у поєднанні зі статтею 5 Конвенції Європейський суд відхилив як явно необґрунтовану відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятними скарги заявника за пунктами 1 та 3 статті 5 Конвенції;
2. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати інші скарги заявника за статтею 5 Конвенції на предмет їх прийнятності та по суті;
3. *Оголошує* непринятною скаргу заявника за статтею 18 Конвенції у поєднанні зі статтею 5;
4. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з позбавленням заявника свободи без постанови суду з 22 до 24 грудня 2010 року;
5. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з тимчасовим триманням заявника під вартою з 24 до 30 грудня 2010 року;
6. *Постановляє*, що було порушення пункту 3 статті 5 Конвенції;
7. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 6 500 (шість тисяч п'ятсот) євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

8. *Відхилиє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».

Інформацію надано Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини